

VEDIAU

Numèro 47 · Deseme 2024 · www.unitatdaran.org

**ETH RECONEISHMENT D'ARAN:
ERA GARANTIA TÀ PLAÇAR AS PERSONES EN CENTRE DES ACCIONS**

Editoriau ..... p. 3   **Naut Aran** ..... p. 14 - 16

Conselh Generau d'Aran ..... p. 4 - 6   **Canejan** ..... p. 17

Era opinion p. 7
Eth reconeixement d'Aran

Vilamòs e Era Bordeta ..... p. 18

Les ..... p. 8

Es Bòrdes ..... p. 19

Bossòst ..... p. 9

Cornèrs de casa p. 20

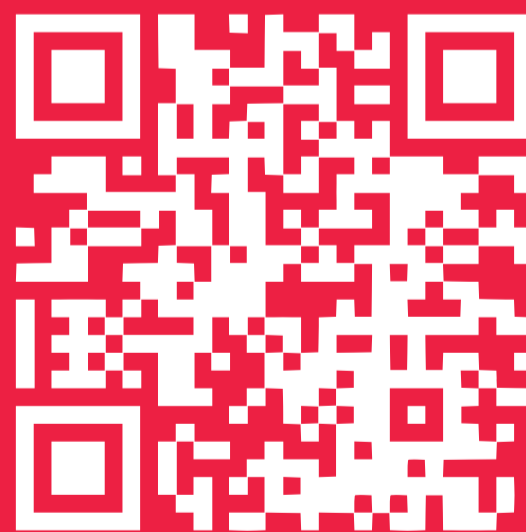
Vielha e Mijaran ..... p. 10 - 11

Deputacion de Lleida ..... p. 21

Era entrevista p. 12 - 13
Francesc Cano

Er article p. 23
**Bastir present entà garantir
eth futur**

**Connècta damb
Unitat d'Aran**

<https://unitatdaran.org>

Editoriau

Ua oposicion utila en favor des vesins de Naut Aran

Coma cap dera oposicion deth partit Unitat d'Aran, voi compartir damb es vesins de Naut Aran eth balanç des mesures qu'auem prepausat e arthenhut pendent eth periòde 2023-2024. Des dera nòsta posicion, auem trabalhat damb fermetat e dedicacion entà èster ua oposicion utila, enfocada en aportar solucions concrètes e beneficis reaus ath nòste municipi.

Pressupòsti 2025: Abstencion damb Responsabilitat

En recent procès d'aprobacion des pressupòsti de Naut Aran entà 2025, adoptam ua postura d'abstencion. Non participam ena sua elaboracion, mès açò non mos a empedit contribuir actiuaments en tot prepausar mesures qu'an dejà estat acceptades e auràn un impacte positiu entàs nòsti vesins.

Dubertura deth Camp de Fotbòl.

UA des nòstes prumèras prepauses siguec era dubertura deth camp de fotbòl ara ciutadania. Açò permet qu'equips e clubs locals poguen accedir as installacions esportiuas de qualitat, en tot promòir era practica der espòrt entre es joeni e en tot favorir era coesion sociau. Mos anime qu'aguesta prepausa age estat adoptada, pr'amor que impacte dirèctaments ena qualitat de vida des nòsti vesins.

Revision dera bonificacion peth increment der IBI: Ua ajuda entàs Familhes

Era augment deth 25% en Impòst sus es Bens Immòbles (IBI) ère ua mesura que preocupaue a fòrça vesins. Iniciauments, eth govèrn municipau sonque contemplaue era compensacion entàs abitats abituaus, en un municipi a on mès deth 80% des vieundes de Naut Aran non son d'utís abitau. Des d'Unitat d'Aran, arthenhem qu'aguesta compensacion, non sonque siguésse estara vieunda principau, se non que tanben s'estenésse a totes es finques urbanes sense rendiment economic, coma bòrdes, uarts, corraus o pardies de qualificacion urbana sense activitat economica des vesins de Naut Aran. Açò represente ua aleugeriment conomic significatiu entà fòrça familhes qu'aurien demorat afectades per aquest augment.

Supòrt ath Sector ramadèr : Increment d'Ajudes as assegurances des explotacions ramadères.

Eth sector ramadèr, pilar fonamentau deth suenh deth nòste entorn, afronte rèptes derivadi dera augment des còsti de produccion. Per açò, en plen ordinari de març de 2024, prepausèrem incrementar es ajudes destinades a sufragar es assegurances des explotacions ramadères. Mos complatz informar que, gràcies ara nòsta demana, eth govèrn municipau confirmèc qu'aguestes ajudes aumentaràn en 2025. Ath delà, suggerim que s'ajusten en foncion der IPC acumulat des darrèri ans entà garantir era sua eficacitat deuant dera pujada de còsti.

En Arties e Garòs, coma grup dera oposicion, presentam iniciatives entà dignificar enclaus istorics e recuperar espacis antics coma es hònts de Sapujo o deth parc deth carrèr Sant Pelegrin, o coma en Garòs, a on eth Conselh Generau d'Aran a recuperat e restaurat es antigues pentures dera Glèisa de Sant Julian de Garòs.

Compromís damb un Futur Melhor.

Des dera equip d'Unitat d'Aran en Naut Aran, contunham trabalhat damb un fèrm compromís entà ua oposicion constructiva que beneficie as vesins de Naut Aran. Era nòsta intencion non ei simplaments soslinhar problèmes, se non que tanben, dar solucions qu'arresponen as besonhs reaus des nòsti vesins.

Contunharam promoiguent mesures que fomenten eth desenvolopament economic, sociau e ambientau de Naut Aran, en tot assegurar que toti es vesins se beneficien d'ua gestion responsabla e enfocada en benèster comun.

Marc Tarrau Leja

Cap dera Oposicion e pòrtavotz
d'Unitat d'Aran en Naut Aran

El Valle de Aran reconocido como Reserva de la Biosfera por la UNESCO

El pasado mes de julio, el gobierno de UA al frente de la máxima institución aranesa logró un **hito histórico** en el territorio: el **reconocimiento internacional del Valle de Arán como Reserva de la Biosfera** de la UNESCO, que nos sitúa como **referente para el impulso de las buenas prácticas en el desarrollo territorial**, ambiental y socioeconómico.

La candidatura de Arán como Reserva de la Biosfera se ha postulado como una herramienta para **preservar y recuperar las actividades tradicionales, la lengua y el patrimonio aranés** promoviendo políticas para combatir el despoblamiento y favorecer la **transición a un modelo rural más resiliente**, apostando por un **desarrollo económico sostenible** que asegure la **preservación de los valores culturales y naturales**.

Avancem cap al Model de Finançament d'Aran

Un dels principals objectius d'UA al capdavant del govern aranès ha estat sempre el de consolidar l'**autogovern aranès i dotar-lo dels recursos necessaris** per poder desenvolupar accions centrades en les necessitats de les persones. Per aconseguir-ho era primordial l'aprovació del que ha de ser el **Model de Finançament de la Vall d'Aran** dins el context d'allò que estableix de Llei de Règim Especial d'Aran i en aquesta línia fa anys que treballem.

Continuem avançant i a l'octubre **vam acordar amb el nou govern de la Generalitat de Catalunya poder aprovar aquest Model de Finançament durant 2025**, per poder així possibilitar que el Conselh Generau d'Aran pugui desenvolupar de manera efectiva el seu àmbit competencial, consolidant així l'autogovern aranès i millorant els serveis que oferim a la ciutadania.

Es plens deth Conselh Generau d'Aran ja se pòden seguir en dirècte

Eth govèrn d'UA en Conselh Generau d'Aran aufrís ja era **possibilitat de seguir en dirècte es sessions plenàries dera maxima institucion aranesa** que se celèbren ena sedença institucionau dera Casa deth Senhor d'Arròs a trauès d'ua retransmission en linha.

Atau, se prebotge er **accès dera ciutadania aranesa ara informacion publica** e s'apòste pera **transparència** e era **participacion ciutadana** ena vida publica.

Continuamos reforzando y ampliando los servicios sociales en Aran

El bienestar de las personas es uno de los pilares fundamentales de Unitat d'Aran, es por ello que, desde el gobierno del Conselh Generau, llevamos años trabajando en la **ampliación de la cartera de los servicios sociales** en el territorio y su integración en un modelo asistencial único.

En los últimos meses, se ha llevado a cabo no solo la **apertura de una nueva sede**, sino que **se han incrementado los servicios ofertados** a lo largo del territorio: los Servicios Asistenciales Integrados de Arán ofrecen desde el **Servicio de Atención en el entorno Domiciliario (SAeD)**, el servicio por los **derechos de la mujer y las personas LGTBIQ+**, la **acogida a personas migradas EVO-SEVAD**, la **atención a personas con discapacidad**, hasta la **Unidad de Infancia y Familias, el centro de desarrollo infantil y atención precoz** o programas como Suenha-te, Audèth de Huec, en Família, así como servicios como las “Rutas por el bienestar”.

Apostem per la coordinació amb totes les institucions del territori

Per UA la coordinació i comunicació bidireccional amb els representants institucionals és imprescindible per avançar en el desenvolupament territorial de la Vall d'Aran, és per això que la síndica d'Aran va iniciar el passat mes de setembre una **ronda de trobades amb els alcaldes de les EMD d'Aran** per a compartir amb ells les línies de treball que segueix el Govern d'Aran i **poder anar així de la mà en aquells afers de país que permetin millorar la vida dels aranesos i araneses.**

Amb aquestes trobades Unitat d'Aran busca també **potenciar la relació amb els representants locals i impulsar la col·laboració institucional** a través dels projectes i accions que la màxima institució aranesa duu a terme.

Impulsam un nau servici de remassada de residus ena Val d'Aran

Eth passat mes d'octubre se signaue ena sedença deth Conselh Generau d'Aran eth **nau contracte mixte deth servici integrat de remassada e evacuacion de residus dera Val d'Aran** e eth servici de redaccion deth projecte executiu e execucion des òbres d'adeqüacion deth centre de transferència de residus, entre era maxima institucion aranesa e FCC.

Entà Unitat d'Aran aguesta ei ua hita fòrça importanta, que mos a de perméter **desvolopar aquest nau modèl de remassada entà meter-mos ath dia ena gestion sostenibla des residus** e sajar, d'ara enquiath 2030, de mantier aqueri **paramètres de reciclatge** qu'era normativa europèa requerís.

Eth nau sistèma **combinarà era remassada pòrta per pòrta damb es ièrles barrades**, tàs quaus se poderà accedir damb era identificacion des usatgèrs e usatgères, **un servici que s'implementarà de manèra progressiva** sus eth modèl adaptat ara naua normativa europèa, qu'a d'èster de plen compliment tath 2050.

Trabajamos para solucionar la problemática del acceso a la vivienda

El gobierno de Aran, consciente de la delicada situación que atraviesa el territorio, **ha hecho llegar al Ministerio de Vivienda un inventario de terrenos públicos municipales susceptibles de acoger vivienda pública.**

UA busca desde hace años soluciones a esta problemática, es por ello que, tras la reunión mantenida entre la síndica de Aran y el secretario de Estado de Vivienda, la máxima institución aranesa ha enviado este inventario con las **compilaciones de terrenos y espacios municipales facilitados por parte de los Ayuntamientos de Les, Canejan, Vilamòs, Es Bòrdes y Vielha e Mijaran.**

Esta medida tiene que servir para que tanto el Ministerio como la Generalitat, competentes en la materia, **impulsen vivienda pública en el territorio.**

“Reclamamos el reconocimiento jurídico y administrativo del Conselh Generau d’Aran”

Unitat d’Aran quiere avanzar en el **reconocimiento de la singularidad aranesa** y en la **modificación de la Ley de Régimen Especial**, para adaptarla a las **necesidades reales** del territorio, cuestión que actualmente el Gobierno de Aran trata con el gobierno de Catalunya así como quiere hacer con los representantes políticos de los grupos parlamentarios catalanes y con los grupos del Congreso de los Diputados para conseguir también el **reconocimiento de la singularidad de Aran por parte del Estado.**

Es **urgente** que la máxima institución aranesa, que gestiona competencias autonómicas como la sanidad, y también de tipo local, **tenga un reconocimiento explícito y singular**, no sólo por el riesgo de **colapso de la institución** y, por tanto, de impedir el desarrollo de acciones que mejoren la vida de la ciudadanía, si no porque esto contradice, en efecto, el concepto de **autogobierno** y de su ejercicio. Es decir, **contradice el mandato del propio Estatuto de Autonomía de Catalunya** y de la **Ley de Aran.**

Era opinion

Eth reconeixement d'Aran

Maria Vergés Pérez

Secretària Generau d'Unitat d'Aran e Sindica d'Aran

En contèxte globau que viuem, es representants publics auem de comprèner e acceptar qu'assistim ath neishement d'ua naua era, d'un nau paradigma que mos emplace a hèr dera generositat un esturment indispensable qu'a de regir ua naua manèra de gestionar, mès propèra e mès empatica, que balhe certeses a ua ciutadania desconcertada e espantada per un present convuls e un futur incèrt. Balhar seguretats en miei dera inestabilitat e deth dubte ei possible e ua obligacion des govèrns e des servidors publics. E aquerò, qu'ei en si madeish tanben un rèpte, ei sonque possible dera proximitat ençà. Ua proximitat que d'Unitat d'Aran ençà reivindicam pr'amor qu'ei era qu'exercís eth Conselh Generau d'Aran, era maxima institucion aranesa, en sòn dia dia e en tot èster un des sòns prètzhètz mès importants, e que permet plaçar as personas en centre des politiqes e dera accion.

Era sostenibilitat institucionau e politica der autogovèrn aranés a, totun, eth sòn major desafiament en reconeixement, acceptacion e respècte efectiu dera sua singularitat. E aquerò implique, sense cap tipe de dubte ne vacilacion, qu'eth Conselh Generau d'Aran dèishe d'èster considerat, d'un viatge entà toti, coma ua administracion locau.

Qu'era maxima institucion aranesa, que gestione competències autonomiques, coma era sanitat o era atencion sociau, e tanben de tipe locau, age un reconeixement juridic e administratiu explicit e singular esdeven ja ua urgècia, non sonque peth risc de collapse dera pròpria institucion, se non perque açò impedís e contraditz, en efècte, eth concèpte madeish d'autogovèrn e deth sòn exercici. Ei a díder, contraditz eth mandat deth pròpri Estatut d'Autonomia de Catalunya e dera Lei de Regim Especiau dera Val d'Aran, quauquarren que met en risc eth mantenement des servicis publics tara ciutadania aranesa e qu'aguesti siguen gestionadi e definidi des deth nòste territòri. Açò donc, compòrte reforçar era idèa qu'era legislacion de regim locau sonque s'a de poder aplicar en Aran de manèra supletòria ara sua regulacion especifica, ei a díder, ara regulacion pròpria d'Aran, respectant tostemp era sua posicion singular.

Atau ac trasladè eth passat 28 de noveme as deputats e deputades deth Parlament de Catalunya pendent era mia compareishença ena cramba catalana, quauquarren que trabalham damb eth govèrn dera Generalitat tà que sigue resòlta en brèu, mès tanben damb eth congrès des deputats, entà arténher un reconeixement dera singularitat aranesa per part der Estat.

Superar donc eth tractament d'administracion locau tath Conselh Generau d'Aran ei un des rèptes mès importants d'aguesta legislatura, pr'amor que d'aquerò en depen era nòsta capacitat de decidir sus aqueri ahèrs que mos afècten, e de hèc dera proximitat ençà, entà, e açò ei çò de mès important, garantir oportunitats e qualitat de vida tara ciutadania d'Aran.

Millora i renovació d'equipaments municipals

Unitat d'Aran a l'Ajuntament de Les ha implementat durant els últims mesos diferents **millores en els equipaments i infraestructures municipals**, projectes possibilitats en part gràcies als fons **Next Generation** atorgats al consistori.

Entre aquestes millores trobem: les obres de rehabilitació i adequació de l'**Alberg Matabòs**, els treballs d'eficiència energètica a l'**edifici d'Es Monges**, la millora de l'eficiència energètica a l'**Escola Alejandro Casona** i la renovació de l'enllumenat del **camp de futbol de la Cauarca**.

A més, també s'han iniciat els treballs de reforma i condicionament de la **Sala Polivalent de Les** per aconseguir una millora de l'eficiència energètica, l'aïllament acústic i el condicionament dels accessos i serveis. Un projecte que es desenvolupa juntament amb la construcció de la **nova nau de serveis municipals**, que actualment compta ja amb uns fonaments i estructura definits.

Així mateix, ha sortit a licitació la **reparació de la xarxa de col·lectors** a les àrees del **cementiri** i de **Cafisa** per actualitzar els serveis després de la riuada de 2013, així com per millorar els accessos i la il·luminació al cementiri.

Col·laboracions en matèria d'ensenyament

Er equip de govern d'UA en Ajuntament de Les col·labore damb era Escòla Alejandro Casona entà possar **ua educacion publica de qualitat en municipi**.

D'un costat, auem tornat a apostar peth **programa de reciclatge de llibres**, gestionat pera AFA en coordinacion damb era escòla, a trauès d'ua **dotacion de 4000 €** tà ajudar a sufragar es despenes escolares e **balhar supòrt economic as families** en aquest sens.

D'un aute costat, **auem col·laborat damb era Obra Social "la Caixa"** tà possibilitar era visita itineranta der autobús **Creactivity d'EduCaixa**, un espaci interactiu que fomenta eth dessenh e era creativitat entre es escolans, professorat e families!

Apostamos por la promoción económica del municipio

Con el objetivo de **fomentar la promoción de los activos integrados en redes de patrimonio y promoción económica y turística** en diferentes ámbitos nacionales e internacionales, el equipo de gobierno de Les ha estado presente a lo largo de los últimos meses en importantes acontecimientos como FITUR 2024, POCTEFA ROMTUR centrado en los castillos y monumentos románicos, la Mairie de Luchon, "Viles Termals" o "la Trobada de Fallaires" en Arties 2024.

Graphic for the eAgora app. It features the eAgora logo, QR codes for iOS and Android, and a list of instructions: 1. Descarga era App en tòn smartphone o escanèja eth còdi QR; 2. Cerca era Agora der Ajuntament de Les; 3. Da-li a "Seguir!". A smartphone displays the app interface with a welcome message in Catalan: "Benvengut ath nau canal informatiu der Ajuntament de Les".

Impulsam millores ena tecnologia e connectivitat deth municipi

Actuaument, Les se trape en **fasa de pròva de cobertura de telefonia 5G** de Movistar e ath long d'aguesta tardor se desplegarà era **fibra optica** de Movistar en municipi a trauès d'ua subvencion autrejada peth Consòrci Localred.

Atau madeish, trabalham entà **implementar era app eAgora** e millorar atau era **comunicacion bidireccionau** dera ciutadania damb er Ajuntament de Les.

Bossòst renueva calles y caminos gracias a las ayudas obtenidas por UA

Bossòst ha visto mejorar algunas de sus calles en los últimos meses, gracias a las subvenciones obtenidas por el **anterior gobierno local** de Unitat d'Aran. Así, el municipio ha podido renovar las calles del **barranco de Marra**, del **pasaje de Sorieus** y de parte de **Virgen de las Nieves**, de **Sant Fabian** y de **acceso a la Zona Deportiva**, a cargo de dos subvenciones del plan local de la *Diputació de Lleida*, que se proyectó y se confirmó en la anterior legislatura, cuya valoración asciende a más de 70.000€.

También, la renovación de las calles de **Arnan**, **Sapòda** y **Sant Cerat** da continuidad al **plan de regeneración urbana** del centro histórico, impulsado por el **anterior equipo de UA** en el Ayuntamiento, con financiación proveniente en su mayor parte del Plan de inversiones de la Generalitat. La ejecución de esta obra, con un presupuesto de más de 400.000 euros, se retrasó por el incremento de precios de la actual coyuntura económica.

Además, el Ayuntamiento ha podido llevar a cabo un mantenimiento del camino de **Camon**, también trabajado por el consistorio de UA, con una **subvención de la Diputació**.

El grupo municipal de UA espera que el Ayuntamiento siga el ritmo inversor previsto por el anterior gobierno para **completar las mejoras pendientes** en el espacio y los servicios públicos, como la ampliación de las **reformas del servicio municipal de agua**, a través de una nueva subvención que la *Agència Catalana de l'Aigua* ha puesto a disposición de las entidades locales.

Millora de la Zona Esportiva a través d'una subvenció de la Generalitat obtinguda per Unitat d'Aran

El grup municipal d'Unitat d'Aran ha demanat a l'actual equip de govern un **manteniment més intens** i una **atenció més adequada** del servei de la **Zona Esportiva**. Així ho ha expressat en sessió plenària.

Tanmateix, aquest equipament podrà ser renovat properament gràcies a una **subvenció per a infraestructures i equipaments** per a la pràctica esportiva que la Generalitat va crear per primera vegada l'any 2023.

UA se opone a la última modificación presupuestaria porque “no responde a las necesidades del municipio”

UA ha votado en contra de la última modificación presupuestaria presentada por el equipo de gobierno, porque “*no se centra en las necesidades y las prioridades del municipio*”, según ha manifestado el portavoz Amador Marqués, en la sesión plenaria. De hecho, esta modificación es fruto del **excesivo gasto destinado a las actividades lúdicas y festivas** impulsadas por el Ayuntamiento, que ha tenido que **suplementar con más partida para sufragar los gastos de las fiestas populares**.

UA ha manifestado su apoyo a los actos organizados por la Comisión de Fiestas y a las actividades culturales, algunas de ellas **suprimidas por el actual gobierno**, como el Festival de Música Antigua de los Pirineos (FEMAP), pero ha mostrado su desacuerdo con algunos eventos promovidos por el ejecutivo municipal que ya organizan otras entidades, porque los considera innecesarios.

Además, esta decisión no solo es **incoherente con las críticas** que los grupos de gobierno vertieron contra el anterior Ayuntamiento en este ámbito durante la campaña electoral, sino que **incrementa como nunca el gasto en fiestas**, situándolo en torno a **130.000 euros por primera vez** en la historia del Ayuntamiento de Bossòst.

Donem suport a les famílies de Vielha e Mijaran

Amb l'objectiu de donar suport a les famílies del municipi, el govern de Vielha e Mijaran **contribueix assumint el 50% del cost del material escolar** dels alumnes de l'Escola Garona pel curs 2024/2025. Aquest ajut beneficia a **més de 400 alumnes** a través d'un conveni signat amb el col·legi Garona per un total de **20.000€**.

Invertim ena neteja e suenh deth municipi

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Vielha e Mijaran **a aquerit ua baldejadora** damb era que se refortilhe eth materiau deth que dispause era brigada municipau entà realizar es trabalhs diaris de neteja enes carrèrs deth municipi.

Incrementam un 100% era dotacion economica annau des EMD en Vielha e Mijaran

Unitat d'Aran en Ajuntament de Vielha e Mijaran **augmenta era dotacion economica** des EMD municipaus enquias **230.000€**, ua milhora d'un 100% que mòstre eth compromís fèrm der equip de govèrn tà balhar suport as sòns pòbles.

Aguest augment pressupostari establís ua **col·laboracion fòrça mès estreta** entre eth consistòri e es EMD que, pendent **quate ans**, poirà assumir **naues competéncies** coma son era **neteja e era jardineria** des sòns pòbles.

Redaurís eth Centre de Joenessa “Antara”

Eth govèrn d'UA en Ajuntament **a redaurit eth centre “Antara” un còp adjudicat eth servici de dinamizacion e coordinacion** der espaci enquiar an 2028.

Antara ei un **servici public e gratuït** a on, sustot es joeni d'entre 12 e 18 ans, trapen un **espaci de participacion, de relacion e de léser**. Demorarà dubèrt **de diuendres a dimenge** en orari **des 17 as 21 ores**, d'octobre a junh, e **tota era setmana enes hèstes de Pasca e Nadau**.

Reunión del alcalde de Vielha e Mijaran y el alcalde de Barcelona para la mejora del acceso a la vivienda

El pasado mes de julio, el alcalde de Vielha e Mijaran, Juan Antonio Serrano, se reunió con el alcalde de Barcelona, Jaume Collboni, para **buscar soluciones que reviertan el actual problema en ambos municipios**.

Para Unitat d'Aran es esencial **garantizar el derecho fundamental de acceso a la vivienda** para los vecinos y vecinas del territorio y, de hecho, Vielha e Mijaran ha sido **uno de los municipios pioneros en la regularización de los pisos turísticos**.

Proyecto de reurbanización de la Plaza de la Iglesia en Vielha

El equipo de gobierno de UA en el Ayuntamiento ha sacado a licitación el **proyecto de reurbanización y dirección de obras de la Plaza de la Iglesia** de Vielha, un plan que pretende **revalorizar este espacio** arreglando las escaleras de acceso a la Avenida Pas d'Arró y mejorando la conectividad con la Calle Sarrulèra y el Ayuntamiento.

El gobierno municipal lleva bastantes años trabajando en un **proyecto de mejora del estado del conjunto del casco antiguo** de Vielha, con el objetivo de mejorar la imagen de este eje central, tanto para los vecinos como para los visitantes

Millorem l'estat dels nostres carrers i les nostres infraestructures

Així mateix, s'ha dut a terme també la **reforma dels accessos al Palai d'Espòrts, l'skate park i la pista de frontó**, aconseguint un espai més net, adaptant la zona i millorant-ne l'accessibilitat i la seguretat; i s'han instal·lat **nous bancs i papereres al passeig fluvial del riu Garona**, un dels espais més transitats de Vielha.

El govern d'Unitat d'Aran a Vielha e Mijaran ha iniciat aquesta primavera una sèrie d'**obres de millora i manteniment a les voreres de Vielha** que s'allargarà fins a l'any vinent, uns treballs que són possibles gràcies al **reforçament de la plantilla de la brigada municipal** durant la primavera i estiu i que **milloren la mobilitat i seguretat dels vianants**.

Era entrevista

Francesc Cano

Francesc Cano es Director Adjunto de Transferencia del Centro de Ciencia y Tecnología Forestal de Catalunya (CTFC)

Paco, ¿ qué es exactamente el proyecto BOSCARAN y qué objetivos persigue?

Lo que se pretende con **BoscAran** es activar la gestión del bosque que durante décadas ha quedado en un segundo plano, y estructurarla para dar al territorio mayor resiliencia ante el cambio climático y a la vez transitar a energías más limpias y sostenibles. Hacia el 2040 todas las calderas de gasoil y gas de Europa se tendrán que eliminar y en las zonas frías la mejor de las soluciones pasa por la utilización de la biomasa forestal. A la vez debemos impulsar una economía circular en el medio rural, que permita diversificar la economía aranesa, y este proyecto nos va a ayudar también a iniciarlo así como a introducir nuevas técnicas silvícolas, naturalísticas, y un tipo de mecanización con cable teleférico que permite realizar, con el mínimo impacto, la extracción de la madera .

La gestión forestal sostenible no solo impacta a nivel ambiental, sino también en la vida cotidiana de los vecinos de la Val d’Aran. ¿Cómo puede esta gestión mejorar su calidad de vida?

En primer lugar en la mejora de su entorno, es decir, dejar de gestionar un bosque que durante siglos se había gestionado comporta una pérdida de biodiversidad, que el bosque se cierre etc... y eso conlleva problemas.

Es un principio de mejora, pero creo que el principal avance será cubrir las necesidades térmicas del territorio, lo que

toda la vida se había hecho en el Pirineo. Desde los años 50, 60 nos hemos acomodado con los combustibles fósiles que no dejan de ser también los que han provocado los problemas a los que ahora nos enfrentamos. Con esto, los bosques de Aran serán el principal recurso para poder cubrir sus necesidades térmicas, pero a la vez, también poder aportar materiales naturales y renovables porque ahora la madera que se utiliza en nuestro pueblos viene de 2000 o 3000 km, esto no tiene ningún sentido. Con este proyecto podremos por fin poder generar riqueza ligada a la gestión del territorio de los pueblos y de su comportamiento natural

Uno de los riesgos más grandes que enfrenta la Val d’Aran son los incendios forestales. ¿De qué manera contribuye la gestión forestal a mitigar este riesgo?

¡Pues de todas las maneras! Primero porque si haces gestión tienes el territorio comunicado con accesos, eso es básico para poder acceder con vehículos, esos accesos los utilizas para bajar maderas, es decir, reducir el combustible, pero también para poder subir con recursos ya sea de agua, de personal para poder apagar un fuego etc. Tenemos bosques en el Valle con eficientes toneladas de biomasa aérea, que eso significa una potencia en el momento de incendio tremenda. Una buena planificación del territorio crea discontinuidades que van a permitir afrontar, primero con mas seguridad los servicios de extinción y después también determinadas técnicas como los cortafuegos, donde tienes que anclar en espacios que no tengas demasiado combustible.

El pasado mes de febrero, el Conselh Generau d'Aran obtenía una ayuda de 1'2 millones de euros del Ministerio de Transición Ecológica y Reto Demográfico, a través de la Fundación Biodiversidad, para desplegar el proyecto de gestión forestal "**BOSCARAN**" que impulsa con la mayoría de los ayuntamientos araneses. Este proyecto no solo busca preservar el entorno natural, sino también contribuir a la transición energética, al desarrollo económico y a la mejora de la calidad de vida de los habitantes de la Val d'Aran.

BOSCARAN pretende **hacer frente a los desafíos del cambio climático** y a la necesidad de transición hacia energías renovables, **promoviendo el uso de la biomasa como alternativa al gas y gasoil**, así como **reducir los riesgos de incendios**, fomentar la **biodiversidad** y generar una **economía circular** en el medio rural, aprovechando recursos locales y reduciendo la dependencia de materiales externos.

En esta estrategia, el gobierno aranés trabaja conjuntamente con el CTFC, quien asume funciones técnicas y de asesoramiento. Hablamos con su Director Adjunto de Transferencia sobre ello.

¿Qué rol juega la administración local en el proyecto BOSCARAN?

La mayoría de ayuntamientos están involucrados desde el minuto cero, es decir, el proyecto no surge de una ayuda económica que llega de Europa o a nivel estatal, sino de la iniciativa del Conselh Generau d'Aran a la que se unen los ayuntamientos y EMD.

Se crea una **Comisión Forestal** de la que forman parte todos los participantes en el proyecto, se encarga un plan de ordenación de los recursos forestales para tener una hoja de ruta de lo que se tiene que hacer con los bosques, se plantea una estrategia de transición energética. Finalmente llega la posibilidad de un proyecto como el de BoscAran y lo aprovechamos para facilitar los trabajos, pero esto parte de una iniciativa del Conselh Generau d'Aran, y no se puede hacer de otra manera que no sea conjuntamente.

Por último, mirando hacia el futuro, ¿qué perspectivas ves para la gestión forestal en la Val d'Aran y en el Pirineo en general? ¿Qué desafíos y oportunidades se presentan?

El Valle de Aran es la zona de la vertiente sur de Pirineo con más posibilidades por la calidad de sus bosque, tiene un crecimiento de 110.000m³ anuales, que es mucho. Eso no significa que queramos aprovechar todo ese crecimiento, si no hacer lo que ya se hace en todos los territorios europeos, donde se está aprovechando un 65 o 70% de lo que crecen los bosques.

Actualmente, en Aran se aprovecha tan sólo el 1%, tenemos camino para recorrer, eso significa que hay retos, porque comenzar a generar una economía rural no es fácil, tenemos un bosque que no se gestiona desde hace varias décadas, y nos enfrentamos a un cambio climático y a unas necesidades térmicas y de transición hacia energías sostenibles. Igual que lo fue la industrial en el siglo XIX, ahora tenemos una revolución en la Bioeconomía, dejando atrás todos los combustibles fósiles.

El Valle estará en una situación privilegiada y en general todo el Pirineo va a poder cubrir sus necesidades térmicas, y eso es fundamental.

El proyecto BOSCARAN ha recibido el Premio Nacional CONAMA a la Sostenibilidad de Pequeños y Medianos Municipios.

Esta entrevista nos deja claro que la gestión forestal sostenible no solo es vital para preservar el entorno natural, sino que también tiene un impacto directo en la vida de los vecinos de la Val d'Aran, contribuyendo al desarrollo económico y a la calidad de vida en el territorio.

El proyecto BOSCARAN es un claro ejemplo de cómo el equilibrio entre conservación y uso puede ser beneficioso para todos.

EMD DE BAGERGUE

Finalizen es òbres deth nau parc-guardadèr de Bagergue

Era EMD de Bagergue a **finalizat es òbres deth nau parc-guardadèr** deth pòble e i a plaçat eth **nau mobiliari urban**, un **nau espaci de zòna vèrda** qu'a estat pensat entà qu'esdevenque un lòc de descans e léser entà vesins e visitants. Es òbres an comptat damb ua aportacion economica deth Conselh Generau d'Aran.

Aguest nau espaci **dignifique er entorn dera glèisa de Sant Fèlix** e servís de punt de descans entàs personas que caminen peth Camin Reiau.

Mejoras de movilidad en la Travèssa Plan de Beret

Bagergue encara el **tramo final de las obres de mejora y ampliación de la Travèssa Plan de Beret**, que al finalizar los trabajos pasará a contar con 6 metros para mejorar así la movilidad, el paso de vehículos y la conexión con la parte alta del pueblo.

Diferents actuacions al Camin Pessòla

D'un costat, ha **renovat l'illa de contenidors** i ha construït una **nova base per dignificar l'espai**, fer més completa la recollida selectiva i facilitar la gestió i recollida dels residus. Per l'altre costat, **ha instal·lat unes bandes rugoses per la pacificació i la millora de la convivència**

entre els usuaris i usuàries d'aquesta via, que compta amb una alta afluència de vehicles durant la temporada d'estiu.

EMD D'UNHA

Garantizamos la sostenibilidad financiera de sus cuentas

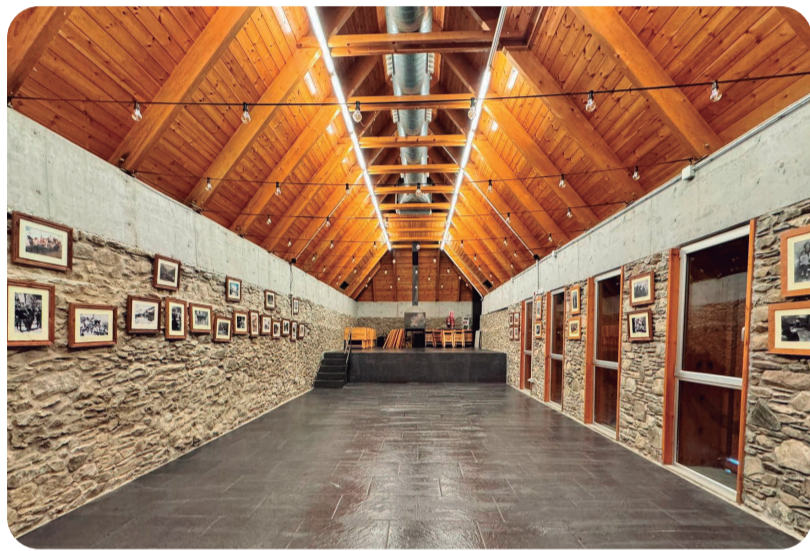
El equipo de gobierno de la EMD de Unha **devolverá al Ayuntamiento de Naut Aran 42.000€** en concepto de las obras realizadas en el **sistema calefactable de la Calle Santa Eulàlia**. Estas obras tenían como principal objetivo evitar los peligros que se puedan derivar a causa de la nieve o las heladas en la época de invierno, y **velar así por la seguridad vial de nuestros ciudadanos y visitantes** que transitan la zona.

La EMD de Unha cumple pues su compromiso de devolver este importe al consistorio después de haber recibido una subvención de la Generalitat de Catalunya, **garantizando así la sostenibilidad financiera de la entidad** sin comprometer su tesorería.

Impulsam ua rota fotografica des lòcs més emblematics d'Unha

Er equip de govèrn d'UA ena EMD d'Unha convida as sòns visitants a **conéisher quauqui des sòns endrets més emblematics** a trauès d'aguesta **naua rota fotografica de selfies**.

S'an plaçat diuersi supòrts de husta e acèr inoxidable tàs telefonets en **entorn dera glèisa de Santa Eulàlia, era Plaça deth Baile e eth cornèr d'Unhòla**, entà facilitar un optim enquadrament en moment de capturar es imatges. Aguesta accion a coma objectiu millhorar era **promocion dera poblacion a trauès des hilats socials**.

Millora dels equipaments socials a Unha

L'EMD licita l'**obra d'ampliació de la planta superior de la Sala Social**

per crear un espai més ampli i adequat, amb millors instal·lacions, per a que els veïns i veïnes puguin realitzar els seus esdeveniments d'oci i per a impulsar les activitats dirigides entre les persones del municipi.

EMD D'ARTIES E GARÒS

Celebram qu'es prepauses d'UA en Arties s'amien a tèrme

Eth representant Unitat d'Aran ena EMD d'Arties e Garòs, Josep Canut, a expresat era sua satisfaccion pera recenta **melhora dera Hònt deth Camin de Sapujo en Arties**. Aguesta iniciatiua siguec ua **prepausa d'Unitat d'Aran** ena Junta vesiau dera EMD, qu'a auut un impacte positiu, en tot **dignificar un endret istoric** de gran valor entath pòble d'Arties.

Atau madeish, era **recuperacion dera illuminacion dera hònt en carrèr Sant Pelegrin, prepausada tanben per UA** ena Junta Vesiau, ei ua mòstra dera manca d'iniciativa der actuau govèrn dera EMD d'Arties e Garòs que, ath delà, a de besonh un **seguiment deth mantenement d'aguesti pòbles** que non s'amie a tèrme coma consideram que se deuerie, més en tot auer en compde que formen part de "Los Pueblos Más Bonitos de España".

UA exige medidas para garantizar el civismo nocturno en Arties ante la nueva temporada de esquí

Con la llegada de una nueva temporada de esquí, Josep Canut, UA en la EMD de Arties e Garòs, ha pedido al gobierno de Convergencia Aranesa (CA) que tome **medidas para controlar el civismo nocturno en Arties**. Canut ha expresado su preocupación por el impacto que el ruido nocturno en las calles puede tener en el descanso de los vecinos, reclamando un **equilibrio entre el uso nocturno de la vía pública y la vida cotidiana y el descanso** de los vecinos de Arties.

EMD DE TREDÒS

Unitat d'Aran en Tredòs exigís meliores ena neteja de nhèu e mès prevision entad aguesta sason

Era equipa de Unitat d'Aran en Tredòs **sollicitarà ath govèrn de Convergència Aranesa (CA)** n'aguesta EMD que se prenen **mesures entà melhorar era neteja de nhèu** pendent aguesta sason iuernau. Era demana sorgís dempús des **problèmes d'improvisacion qu'afectèren era gestion der an passat**, quan es nheuades provoquèren **dificultats ena circulacion e accessibilitat**, en tot generar problèmes entàs vesins e visitants.

Unitat d'Aran en Tredòs sollicite a que s'implementen **solucions mès efectives e planificades** entà esvitar que se repetisquen es episodis deth passat, en tot garantir atau ua **major seguretat e fluïdesa enes carrèrs deth pòble**.

Volem mesures urgentes entà regular er accés ath centre de Tredòs

Eth grop Unitat d'Aran (UA) en Tredòs a reiterat eth besonh qu'eth govèrn de Convergència Aranesa (CA) prene accions immediates entà **regular er accés ath centre deth pòble**. Segontes UA, era **manca de contraròtle en fluxe de veïculs genèr grèus inconvenients** ena vida quotidiana des vesins, especiament pendent es dates de nauta aucupacion toristica.

UA insistís en que s'implemente ua regulacion que permite que sonque es residents poguen accedir ath centre deth pòble damb es sòns veïculs, ath madeish viatge qu'es visitants agen era obligacion d'estacionar enes parcatges plaçadi ena entrada de Tredòs.

Ath delà, eth grop d'UA a sollicitat que s'estudien es solucions tecnologiques mès efectives disponibles, coma era installacion d'un sistèma de barrera damb lectura de matricula, entà assegurar un contraròtle rigorós e eficient. **“Ei cruciau actuar ara entà evitar qu'eth pòble se sature en moments de nauta afluència”**, avertic Martí Abadia, pòrtaveu d'UA ena EMD de Tredòs.

Damb aguesta prepausa, Unitat d'Aran **demore qu'eth govèrn de CA prene mesures rapidas e efectives** entà garantir ua melhora ena qualitat de vida entàs vesins e ua experiència mès ordenada entàs toristes que visiten Tredòs, remèrque Sergi Fontanet, vocau dera EMD de Tredòs.

El govern de UA a Canejan dignifica els cementiris municipals

L'Ajuntament de Canejan ha dut a terme un **projecte de millora als cementiris dels nuclis de Canejan i Sant Joan de Toran**, amb l'objectiu de **dignificar aquests espais i oferir una imatge més cuidada i respectuosa** pels veïns i visitants. Els treballs han inclòs el **reforçament dels murs perimetrals**, que ara compten amb una major estabilitat i protecció, i la **millora de la superfície dels cementiris**, que ha estat renovada per a facilitar el manteniment i crear un **entorn més net i accessible**.

UA amie a tèrme meliores ena sala de hèstes de Canejan

Eth govèrn d'UA en Ajuntament a amiat a tèrme ua sèria de miliores enes equipaments municipaus, en tot destacar especiuaments era **sala de hèstes**, qu'a estat **renauida entà aufrir un espaci més versatil entas eveniments sociaus**.

S'a millorat era sonoritat dera sala, s'a renauit er enlumenat e s'a installat tanben ua pantalha e un projector. Uns treballs que permeteràn as vesins e vesies deth municipi **dispausar d'un lòc més modèrn e polivalent** entàs sues celebracions e activitats culturaus.

Aguestes miliores formen part d'un **plan més ampli entà potenciar es equipaments municipaus e fomentar era vida comunitària** en pòble.

Nuevo impulso al edificio de la antigua escuela

El gobierno de Unitat d'Aran en Canejan **está rehabilitando el edificio de las antiguas escuelas**, que será transformado en un bar con el objetivo de convertirlo en un punto de encuentro social para vecinos y visitantes.

Este nuevo espacio, cuya explotación saldrá a licitación una vez terminen las obras, también pretende ser una oportunidad para que jóvenes emprendedores del municipio o de fuera inicien su propio proyecto empresarial, contribuyendo a la repoblación y revitalización de Canejan.

L'ajuntament d'Unitat d'Aran millora la calçada de la carretera de Canejan

L'Ajuntament de Canejan ha finalitzat una **important obra de millora a la calçada de la part solana de la carretera de Canejan**. El projecte ha consistit en l'ampliació de la via i el reforçament de les estructures de contenció, el que **suposa un avanç significatiu en la seguretat viària de la zona**, tant per als veïns com per als qui transiten per aquesta carretera.

Diuèrsi treballs de millhora en Sant Joan de Toran

Eth govèrn d'UA en Ajuntament a amiat a tèrme ua **sèria de miliores en endret de Sant Joan de Toran**, entre eri s'a bastit ua **estructura de husta qu'actue coma cobèrta ena plaça deth restaurant** de Sant Joan de Toran, de titularitat municipau. Un projecte que s'encabís enes esfòrci der Ajuntament per **impulsar es atractius toristics** dera Val de Toran, ua zòna que cada viatge atrè a més visitants autan dera Val d'Aran coma de d'alti parçans.

Atau madeish, er equip de govèrn bastit tanben ua **naua hossa septica en Sant Joan de Toran tà gestionar totes es aigües residuaus** d'aguest nuclèu e dar un important pas entà melhorar era sostenibilitat deth parçan.

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Vilamòs dignifique era entrada tath pòble

Er equip de govèrn d'UA en Vilamòs a **finalizat es òbres deth nau trepadèr d'accés ath punt de remassada de lordères**, en tot **dignificar aguest punt d'entrada ath pòble** e melhorar era imatge deth municipi.

Damb aquestes òbres, qu'an constat damb ua inversion per valor d'uns **95.000€**, s'a arrenhut **portar tad aquesta zòna es servicis basics** d'aigua e enlluminat public e **s'a melhorat tanben era seguretat** autan des vesins e vesies coma des treballadors deth servici de remassada de lordères.

Finalizada la segunda fase de las obras en la sala social de Vilamòs

Unitat d'Aran en el Ayuntamiento de Vilamòs ha finalizado ya estos trabajos, que han consistido en el **arreglo de la planta baja de la actual instalación y la adaptación del baño** para mejorar el acceso de las personas con movilidad reducida. También se ha llevado a cabo una nueva instalación eléctrica y una mejora en el aislamiento que suponen una mejor eficiencia energética del edificio. Con esta actuación, que **ha costado entorno a 40.000€**, el gobierno de UA en Vilamòs ha conseguido mejorar este equipamiento para ofrecerlo como espacio de ocio a la ciudadanía.

Renauiment dera zòna esportiva de Vilamòs

Eth govèrn d'UA en Ajuntament de Vilamòs a amiat a tèrme **trabalhs de pintura e manteniment ena zòna esportiva**, en tot **mercar es linhas dera pista** de fòtbòl e basquetbòl e **plaçant ua naua hònt** entà facilitar era idratacion des persones qu'empleguen es installacions. Aquesti trebalhs an comptat damb ua inversion de **23.000€**.

Millorem l'endret de Uishèra

Buscant treballar per **restaurar el patrimoni natural i equipaments** del municipi, hem dut a terme una **sèrie de millores a la cabana de Uishèra**, renovant l'aïllament interior del sostre i duent a terme un necessari manteniment de les finestres, renovant l'espai de la cuina, pintant l'interior i repassant el teulat per evitar filtracions.

Uns treballs que arriben després de **l'actuació que l'equip de UA a Vilamòs va dur a terme a la pista** d'aquest mateix endret i fins el dipòsit d'aigua municipal, que serveixen per dignificar la zona i millorar la seguretat dels ciutadans que hi transiten.

Impulsamos una iniciativa pública de huertos urbanos

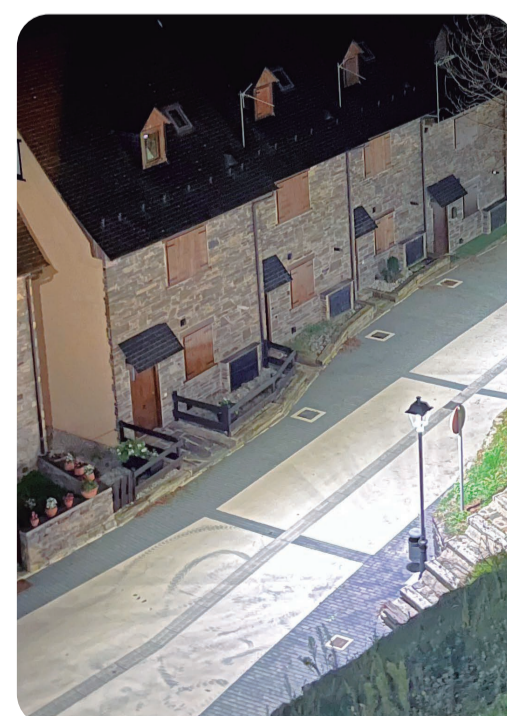
El equipo de gobierno de UA en el municipio **ha puesto en marcha este verano un proyecto de huertos urbanos**, una iniciativa que responde a la voluntad gobierno de **poner en disposición de los vecinos y vecinas que no disponían de tierras estos espacios** para cultivar sus propios productos naturales y ofrecer una alternativa sana y nutritiva de alimentación.

Substitució de l'enlluminat públic

L'equip de govèrn de UA ha iniciat el canvi de l'**enlluminat públic municipal per tecnologia LED** per **reduir costos** de la factura energètica i **millorar el consum energètic**. S'han començat ja els treballs de substitució i es porta executat un 35% de l'obra, que continuarà avançant en les setmanes vinents.

Trabalham ena milhora dera pista de Sant Miquèu

Eth govèrn d'UA en Vilamòs e Era Bordeta, a iniciat aquest estiu es **trabalhs de milhora ena pista de Sant Miquèu**, mès concretament en un tram de lèu **900 mètres** que se trapaue en fòrça mau estat. Aquesta milhora servirà tà mantier eth paviment actuau e qu'es condicions dera pista siguen optimes quan comencen es trebalhs dera naua carretèra de Vilamòs.

Apostamos por la diversificación económica de Es Bòrdes a través del impulso de la innovación

El gobierno de UA en el Ayuntamiento de Es Bòrdes trabaja en un **espacio coworking** que permita **dinamizar la economía del municipio** y atraer **personas emprendedoras**, mostrando así el **potencial** de esta zona rural para **desarrollar un proyecto vital y profesional**. Este proyecto, que cuenta con una línea de subvenciones de la Diputación de Lleida, se enmarca en la apuesta de UA con la innovación en la línea de lo que ya se realiza a través del Conselh Generau d'Aran con el apoyo del Ministerio de Transición Ecológica y Reto Demográfico (MITECO).

Trabajamos en una nueva sala social

Así mismo, la Diputación ha concedido una **subvención por valor de 75.000€** al consistorio para invertir en la **creación de la nueva sala social vecinal del municipio**, un espacio que pretende ser un sitio de encuentro y socialización destinado a la ciudadanía.

Renovació total de l'enllumenat públic

Gràcies a la subvenció del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat, l'Ajuntament d'Es Bòrdes **finalitzarà la renovació de l'enllumenat públic** amb tecnologia LED, iniciada el 2022, contribuint així a la **millora lumínica** i millorant l'**eficiència energètica** municipal. Aquesta acció té un cost total de **45.000€**.

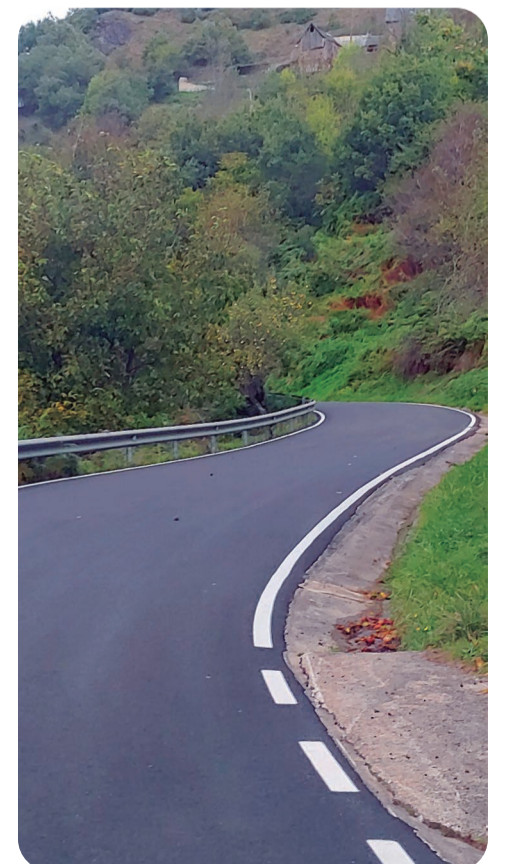
Impulsamos la práctica deportiva en Es Bòrdes

El gobierno de UA en el Ayuntamiento municipal ha logrado una ayuda de la Generalitat para la mejora de espacios deportivos que destinará a la adecuación de **la pista polideportiva cubierta del municipio**.

Melhora des accèssi a Arró, Benós e Begós

Eth govèrn d'UA en Es Bòrdes amiarà a tèrme ua sèrie d'actuacions entà **milhorar er accèss tath nuclèu d'Arró** e entà **mantier era conservacion deth camin d'accès a Benós e Begós**.

Aguesti trebalhs, valoradi en **mès de 140.000€**, serviràn entà **méter en valor aguesti pòbles, milhorar era mobilitat e afavorir era afloència de visitants** entà endrets mens coneishudi dera Val d'Aran.

Cornèrs de casa

CROTZAMENT DE MOTS

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								

1. Art. definit femenin. Sinonim de net (femenin)
2. Vaishèth dera codina. Capvirat, arbe.
3. Sinonim de hort. Article definit masculin.
4. Pronòm adverbiau. Mòble.
5. Arbe de cama dreita, brancs orizontaus, cabussalh conic e crosca blanquinoso dera que shurme era ampóra, plurau.
6. Còs simple, metau de color auriò fòrça ductil e d'un naut valor economic. Preposicion.
7. Consonanta. Sinonim de charrupar.
8. Vocala. Vocales repetides. Article definit masculin.
9. Contrari de long. Diftong.

- A. Vocala. Capvirat, demostratiu nèutre.
B. En lenguatge familiar, pensar. Consonanta.
C. Servís entà volar. Vocala. Entornège ara Tèrra.
D. Arribar a amassar-se damb ua persona o causa que va deuant, arribar a tocar o cuèlher.
E. Consonanta. Mamifer carnassèr, de peu doç, que viu damb er òme.
F. Preposicion. Emplec abitua d'ua persona o causa. Nòm de letra.
G. Capvirat, substància que s'obten dera vaca. Arbe que se creme entà Sant Joan tament coma se pronòncie.
H. Deishar prèsta ua causa qu'ère espatracada. Vocala.

ARREPERVÈRIS

Entà Sant Martin, era
nhèu en pin.
Sant Martin, 11 de noveme

“En aguesta data ja comence a
nheuar pes nauts”

Entà Sant Andreu se non i sò,
i serè lèu, ce ditz era nhèu.
Sant Andreu, 30 de noveme

“Se non a nheuat, qu'era nhèu
non ei guaire luenh.”

ENDONVIETES

Mès ne trèn,
mès gran ven.

Qué ei aquerò,
qué ei aquerò,
qu'a eth còs de husta
e eth cap de hèr,
e eth sòn mestier
qu'ei tustar,
husta a hèr.

*Es sollucions les poiràs trapar enes hilats d'Unitat d'Aran.

Nau convèni entre eth Alcanzamos 290.000 € para Conselh Generau d'Aran e era el mantenimiento y arreglo de Deputacion de Lleida 2024- caminos delos Ayuntamientos 2027 y EMDs de la Val d'Aran

Unitat d'Aran, coma part deth govèrn dera Deputacion de Lleida, a estat clau ena **signatura deth nau convèni de colaboracion 2024-2027 damb eth Conselh Generau d'Aran**. Aquest acòrd garantís ua aportacion annau de **305.000 èuros** ath Conselh, en tot assoldir ua inversion estrategica en airaus fonamentaues entath **desvolopament d'Aran**.

Reafirmam atau eth nòste **compromís peth progrès dera Val d'Aran**, en tot garantir recorsi que contribuïssen ara **preservacion dera sua identitat e ath benèster des sòns abitants** e en tot evidenciar era **importància d'èster presents** en totes es administracions e insititucions que permeten melhorar era vida des aranesi e araneses.

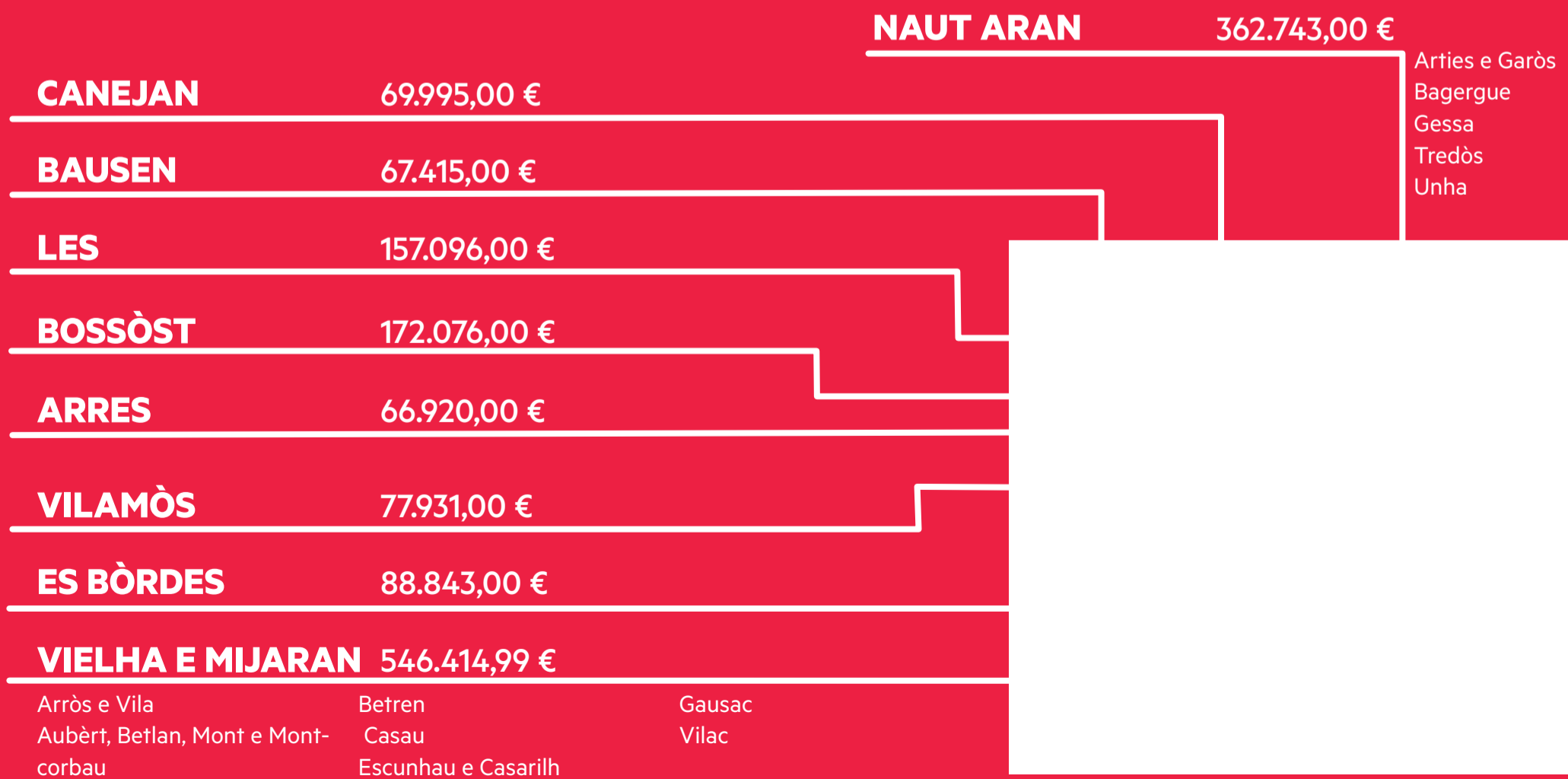
Unitat d'Aran, desde su grupo en la Diputaci3n de Lleida, ha logrado que se destinen **290.000 euros para el arreglo y mantenimiento de los caminos municipales (212.500,07€)** y de las **Entidades Municipales Descentralizadas (EMD) aranesas (76.830€)**. Esta importante aportaci3n refuerza el **compromiso de Unitat d'Aran con todos los municipios y EMDs del valle**, apoyando la conservaci3n de los caminos forestales y rurales de los que son titulares y propietarios.

Aconseguim 1,6 milions d'inversió a la Val d'Aran

Unitat d'Aran a la Diputaci3n de Lleida ha impulsat una **inversió de 1.609.433,99 euros per a obres en l'àmbit de la salut pública a la Val d'Aran**.

Aquestes ajudes, que contempen **inversions en àrees del diversos pobles d'Aran**, es destinaran a la *millora de xarxes d'aigua, clavegueram, gesti3n d'aigües residuals, regeneraci3n urbana, serveis mèdics, dispensaris mèdics i equipaments socio-sanitaris*, així com a actuacions en *equipaments municipals*.

Amb aquestes accions, Unitat d'Aran reafirma el seu **compromís amb la millora de les infraestructures essencials i la qualitat de vida dels aranesos**.

SOSCRIU-TE ARA NÒSTA NEWSLETTER

Vòs recéber eth nau huelheton informatiu d'Unitat d'Aran? Unís-te ara nòsta newsletter en tot escanejar eth còdi QR d'aguesta plana

<https://unitatdaran.org/contacta/newsletter/>

UNITAT
D'ARAN | UA

Er article

Bastir present entà garantir eth futur

Paco Boya Alós

President d'Unitat d'Aran
e Secretari entath Rèpte Demografic deth
Ministèri entara Transicion Ecologica e eth Rèpte
Demografic deth Govern d'Espanya

Es nòstes societats conviuen damb cambis plan prigonds. Ei çò que denominam “*transicions*” e mos afècten enes encastres tecnològics, damb era rapida transformacion des nòsti entorns quotidians e laboraus, a on era tecnologia pren cada còp mès protagonisme. Passe tanben enes cambis climatics a on vedem es impactes der escauhament dera planeta damb cambis extrems dera climatologia, e a viatges, damb eth damnatge e dramatisme coma eth qu’auem vist damb era DANA de València. Tot açò a lòc en contèxtes cambiants, a on era demografia e era diversitat configuren nauï entorns sociaus enes nòsti pòbles e viles, cambis que son estructuraus e que transformen era forma de vida dera umanitat e ac haràn, encara mès, enes futures decades. Ei pr’amor d’aguesta realitat qu’Aran a de saber premanir-se tad aquestes transicions e construsir ua comunautat que sigue resilienta ad aquesti cambis e age ath madeish temps era capacitat de mestrear-les damb exit. Era clau ei saber anticipar-se as sòns efèctes, autant as positius coma as negatius. Se tracte d’auer “era vision” clara de com hargar eth país deth futur, saber damb quines airines l’auem de bastir e com arténher eth melhor scenari possible a on garantir eth progrès e eth benèster des ciutadans.

En aquest contèxte, non podem desbrembar era dificultat hijuda d’ua situacion geoestrategica ben complèxa: guèrres inacabables, incertitud enes cambis politics, societats mès complèxes que projècten aquera complexitat ena politica e era governança de païsi a on ja vedem aparéisher es pulsions des extremismes d’ultradreta qu’aué ja an contròle des EEUU, Itàlia, Hongria... entre d’auti.

Deuant d’aguesta inestabilitat, aué, mès que jamès, cau qu’era politica dera proximitat, era que mos tòque mès d’apròp e aquera que mestrege es ahèrs quotidians, sigue solida. Mos cau auer projèctes politics capaci de garantir era solvència ena gestion des institucions pròpies e ath viatge, auer era influència de besonh enes endrets a on se prenen es granes decisions d’impacte. En aquest sens, cau díder que jamès coma en aquesti ans, Aran auie auut un nivèu de representacion tant important coma ara. Aquest èxit ei frut dera confidança des aranesi ena propòsta d’Unitat d’Aran. Totun, cau persutar, seguir trebalhant tà motivar as naues generacions dera importància e transcendència deth nòste autogovèrn, deth besonh de consolidar espacis de participacion e de reapropiacion des institucions per part dera societat. En definitiva, saber qu’auem ues bases solides sus es qu’assetiar eth futur deth nòste país sense pèrder de vista es prigondes complexitats qu’acompanhen as tempsi que mos a tocat víuer.

**Celebrem aquestes dates en
tot bastir amassa un mon
melhor, mès just, mès solidari
e sense discriminacions.
Qu'eth 2025 mos pòrte unitat
coma garantia d'igualtat.**

**Es nòsti mès sincèrs desirs
de prosperitat e patz entà
toti e totes.**

**Bon Nadau e
bones hèstes!**